

ŠVIETIMO,
MOKSLO IR SPORTO
MINISTERIJA

Planuojami pokyčiai pedagoginės psichologinės pagalbos teikimo modelyje



Įtraukties principas

ŠMSM

Švietimo sistema sudaro sąlygas **kiekvienam asmeniui ugdytis, plėtoti savo galias ir gebėjimus, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę mokantis**, socialinėje, kultūrinėje ir (ar) kitose veiklose ir būti nediskriminuojamam dėl ugdymosi poreikių įvairovės ir (ar) švietimo pagalbos reikmės

LR Švietimo įstatymo 5 str. papildymas 5 punktu

Nuo 2024 rugsėjo 1 d.

ŠMSM

Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymą įgyvendina **visos privalomąjį ir visuotinį švietimą teikiančios mokyklos**, kiti švietimo teikėjai.

LR Švietimo įstatymo 14 str. 7 d.

LR Švietimo įstatymo pakeitimai (2020 m.)

Pasirengimo įgyvendinti Švietimo įstatymo Nr. I-1489 5, 14, 21, 29, 30, 34 ir 36 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 45¹ straipsniu nuostatas 2021–2024 metų veiksmų planas (2021 m.)

Švietimo plėtros programos pažangos priemonė Nr. 12-003-03-02-01 „Įgyvendinti įtraukujį švietimą“ (2022 m.)

Pažangos priemonei įgyvendinti numatyta 108 535 tūkst. EUR. Iš jų: 2023 m. – 6 258 tūkst. EUR, 2024 m. – 15 560 tūkst. EUR.

ŠMSM

Įtraukties vizija

Geriausios galimybės vaikams
kartu augti ir mokytis stiprinant ir
skleidžiant kiekvieno galias.



Pagrindiniai pedagoginės psichologinės pagalbos teikimo principai

ŠMSM

Pagalba kuo arčiau vaiko

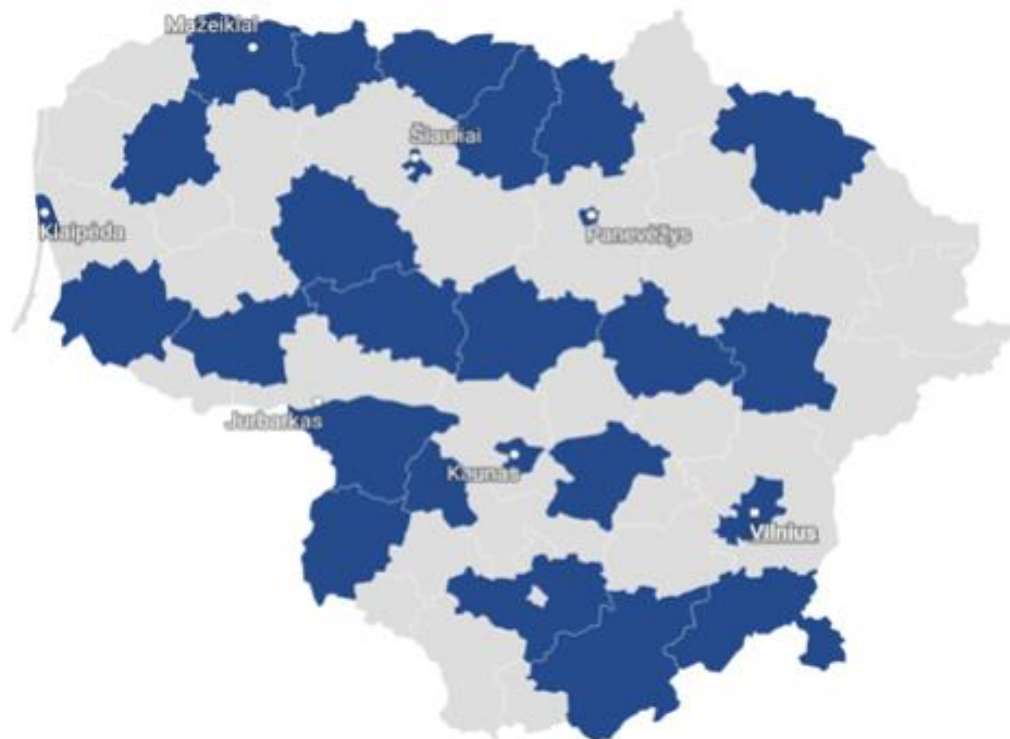
Sutelkti specialistų pajėgumai

Aiškios funkcijos ir atsakomybės

Bendra mokinių informacija

2021 m. Specialiosios mokyklos

2021-09-01



Source: 2021-09-01 - Created with Datawrapper



ŠMSM

Iš viso Lietuvoje 70279 mokinių,
turinčių SUP:

1. **93,7%** mokosi bendrosiose mokyklose;
2. **6,3%** (1,2% visų mokinių) specialiosiose mokyklose.

26 iš 60 savivaldybių veikia specialiosios mokyklos.

Iš viso jose mokosi – 3842 mokiniai.
Specialiosiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose ugdomi 578 vaikai.

ŠVIS 2020-2021 m. m. duomenys

Esama situacija

ŠMSM

**NACIONALINIS
LYGMUO**

Nacionalinė
švietimo
agentūra

Lietuvos aklujų
ir silpnaregių
ugdymo
centras

Lietuvos
kurčiųjų ir
neprigirdinčiųjų
ugdymo
centras

„Diemedžio“
ugdymo
centras

KSPMC
Žeimenos
skyrius

**SAVIVALDYBĖS
LYGMUO**

Pedagoginės psichologinės
 tarnybos / Švietimo
 pagalbos tarnybos

**MOKYKLOS
LYGMUO**

Bendrosios
paskirties
mokyklos

Bendrosios
paskirties
mokyklos su
spec. ugdymo
skyriais (spec.
klasėmis)

Specialiosios
mokyklos,
specialiosios
mokyklos –
daugiafunkciai
centrai

Specialiojo
ugdymo centrai
(turintys
konsultavimo
skyrius)



- Ališauskienė S.; Ališauskas A.; Melienė R.; Miltenienė L.; Ruplienė D.; Šapelytė O. 2021. ***Lietuvos pedagoginės psichologinės pagalbos teikimo modelio ekspertinis vertinimas***. Prieiga per internetą: <https://www.nsa.smm.lt/bendruju-reikalu-departamentas/leidiniai/naujausi/>
- ***Mokinių patiriami emociniai bei edukaciniai sunkumai ir jų įveika įtraukiojo ugdymo sąlygomis: COVID-19 kontekstas***, VDU 2021 m. atliktas tyrimas bendrai finansuojamas ESF lėšomis pagal sutartį su Lietuvos Mokslo Taryba,, vadovė Alvyra Galkienė).
- ***Mokymosi pasiekimus sąlygojantys ir psichosocialines rizikas mažinantys mokyklos bendruomenės ir lyderystės veiksniai*** , LSMU 2021 m. atliktas tyrimas bendrai finansuojamas ESF lėšomis pagal sutartį su Lietuvos Mokslo Taryba, vadovė Brigita Miežienė).
- ***Mokymuisi palankios aplinkos kūrimas: mokyklos bendruomenę įgalinančių veiksnių paieška***, VDU 2021 m. atliktas tyrimas bendrai finansuojamas ESF lėšomis pagal sutartį su Lietuvos Mokslo Taryba , vadovė Agnė Brandišauskienė).



STIPRYBĖS

- Naujausi strateginiai dokumentai iš esmės dera su tarptautinėmis įtraukiojo ugdymo nuostatomis;
- Egzistuoja trijų lygmenų pedagoginės psichologinės pagalbos teikimo sistema - modelis, turintis struktūrą ir nustatytas atsakomybes;
- Pagalbos modelis grindžiamas bendradarbiavimu tarp atskirų jo lygmenų;
- Mokyklose egzistuoja įtraukiojo ugdymo ir pedagoginės psichologinės pagalbos praktika;
- Sukurtas PPT/ŠPT tinklas;
- Didelė dalis SUP turinčių mokinių jau yra ugdomi bendrojo ugdymo mokyklose;
- Kelios specialiosios mokyklos jau vystytos, kaip regioniniai konsultaciniai centrai.

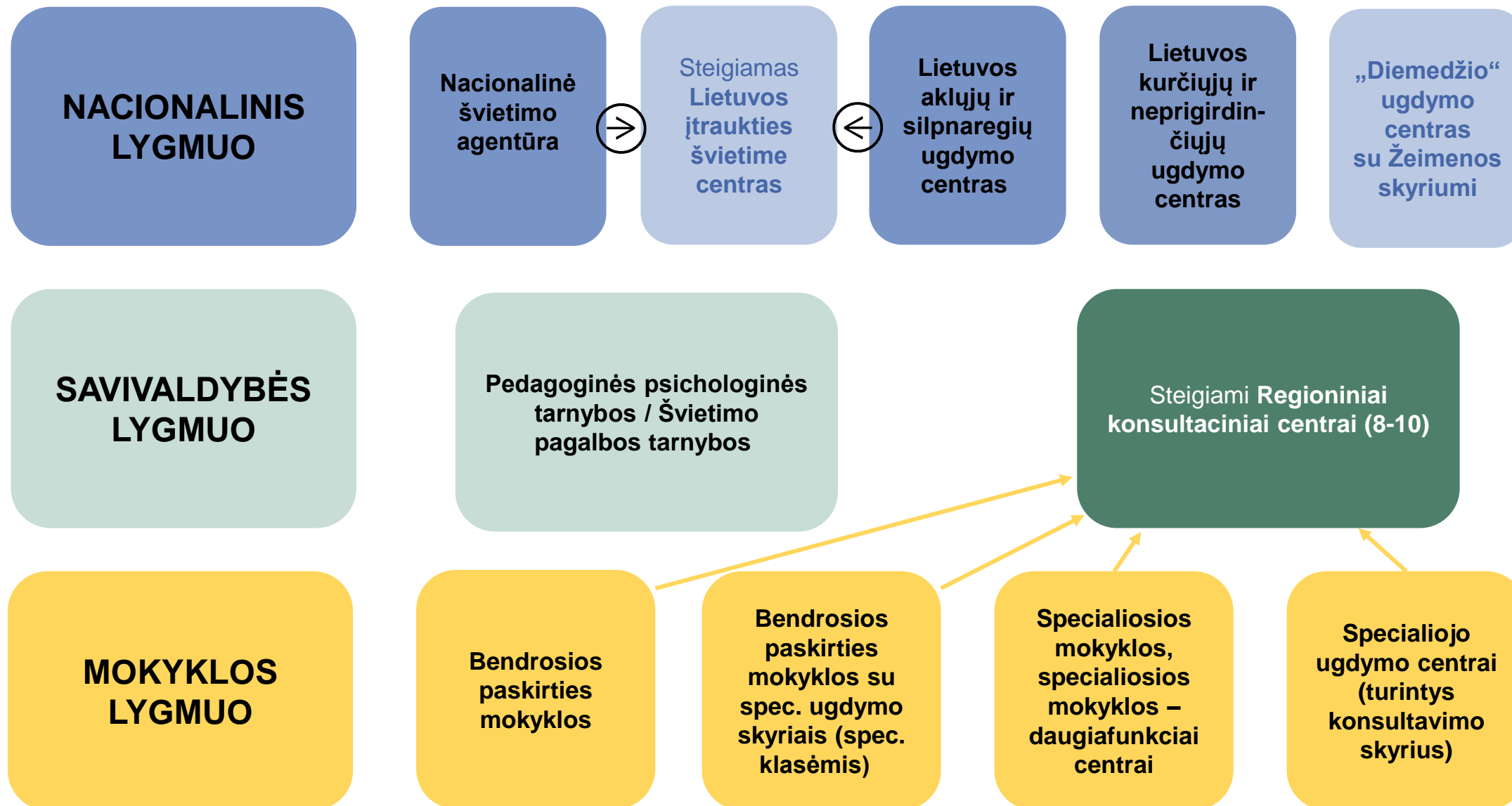


SILPNYBĖS

- Pagalbos teikimą reglamentuojantys dokumentai parengti skirtingu laiku, dalies specialistų funkcijos neapibrėžtos;
- Pagalbos prieinamumo lygis šalyje netolygus;
- Nepakankamas specialistų aprūpinimo ugdymo metodikomis, vertinimo instrumentais, priemonėmis lygis;
- Specialistų trūkumas;
- Netolygus švietimo pagalbos finansavimas atskirose savivaldybėse;
- Nėra sistemingo praktinės pagalbos teikimo mokykloms, pedagoginiams darbuotojams;
- Dominuoja požiūris, kad reikia keisti vaiką, o ne vaiko ugdymosi aplinką;
- Stokojama visų su vaikų dirbančių specialistų komandinio darbo praktikos;
- Stokojama patirties dirbti ne tik su vaiku, bet ir su jo aplinka.

Artima perspektyva 2022–2023 m.

ŠMSM



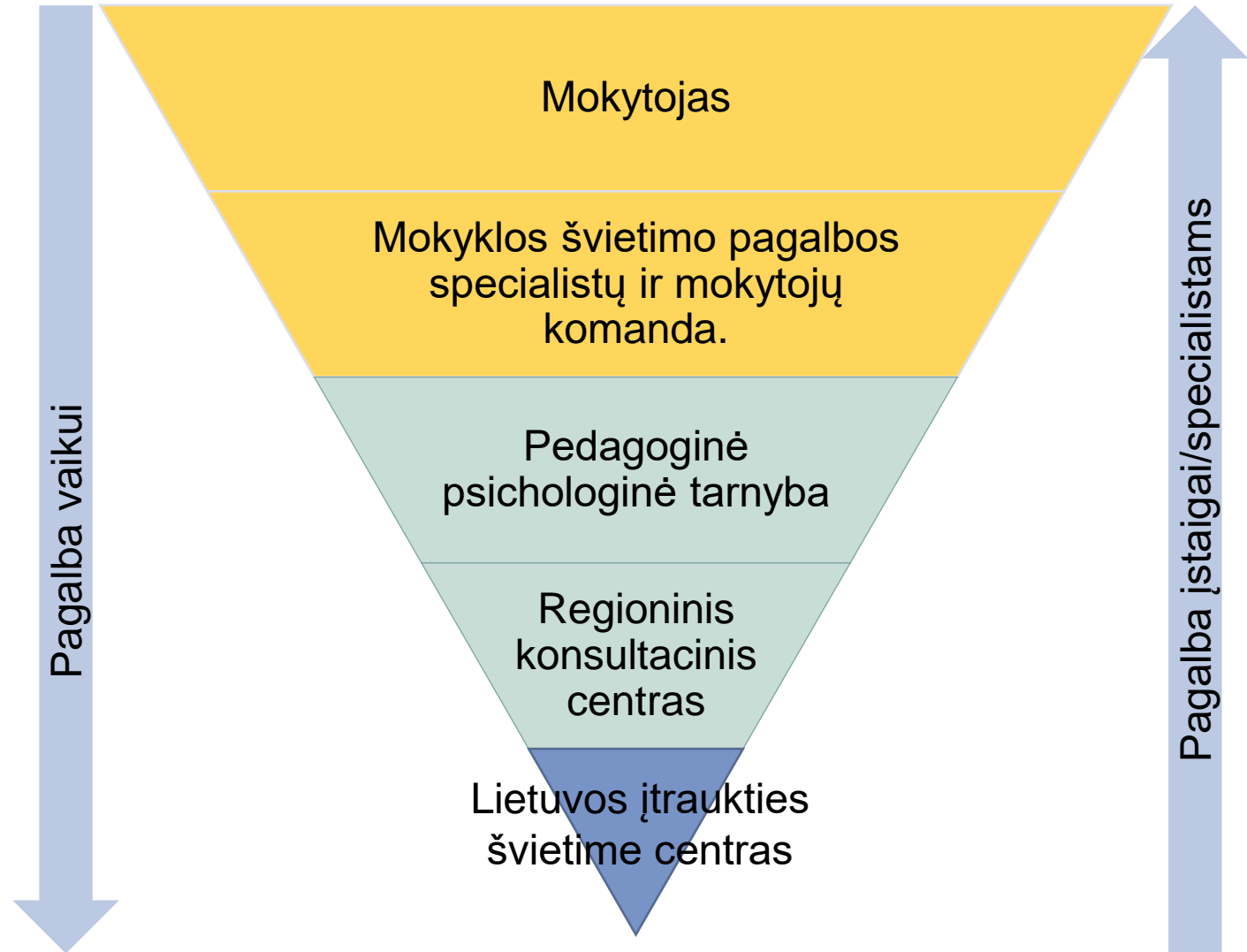
Pedagoginės psichologinės pagalbos teikimo algoritmas

ŠMSM

Pedagoginės psichologinės pagalbos teikimo modelis veikia „apverstos piramidės“ principu.

Už pedagoginės psichologinės pagalbos teikimą **vaikui** ir jo ugdymą atsakinga mokykla.

Tėvai dalyvauja visuose pagalbos teikimo etapuose.





Lietuvos įtraukties švietime centras:

1. Metodinės medžiagos rengimas (metodikų kūrimas, paieška, adaptavimas)
2. Ugdymo inovacijų paieška, išbandymas (eksperimentavimas)
3. Pedagoginės psichologinės pagalbos teikimas labai didelių SUP turintiems vaikams ir jų šeimoms
4. SUP vertinimo koordinavimas (diagnostiniai įrankiai, jų diegimas ir įgalinimas jais naudotis);
5. Mokytojų ir švietimo pagalbos specialistų kompetencijų įtraukčiai tobulinimas;
6. Metodinė konsultacinė pagalba regioniniams centrams ir PPT pristatant naujoves, konsultuojant jų taikymo klausimais
7. Specialiųjų mokymo priemonių įsigijimo koordinavimas (pasiūlos formavimas, inovacijų pristatymas, specifinių priemonių bendri užsakymai)



Nacionalinė švietimo agentūra:

1. Atsakomybė už įtraukties politikos įgyvendinimo užtikrinimą;
2. Įtraukties rodiklių ir rezultatų stebėseną, situacijos analizės, tyrimai, prognozės ir rekomendacijos (mokykloms, savivaldybėms, kitoms įstaigoms);
3. Švietimo pagalbos specialistų karjeros koordinavimas;
4. SUP poreikių vertinimo apeliacijų ir pakartotinio vertinimo organizavimas

Savivaldybės (regiono) lygmuo

ŠMSM



Regioninis konsultacinis centras:

1. Vaikų, turinčių didelių ir labai didelių ugdymosi poreikių, ugdymas;
2. Ribotos trukmės intensyvios švietimo pagalbos teikimas mokiniams, kurie ugdomi bendrosios paskirties mokyklose;
3. Konsultacinės pagalbos teikimas regiono bendros paskirties, specialiosioms mokykloms;
4. Inovatyvių ugdymo metodų sklaida.

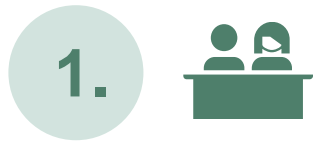


PPT:

1. Vaikų/mokinių SUP vertinimas ir rekomendacijų ugdymo pritaikymui parengimas;
2. Informacinės, ekspertinės ir konsultacinės pagalbos dėl pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo tėvams (globėjams, rūpintojams) bei švietimo įstaigoms, jų pedagoginiams darbuotojams teikimas;
3. Krizių valdymas;
4. Pagalba pedagoginiams darbuotojams, tėvams smurto atvejais.

Kriterijai regioninių konsultacinių centrų atrankai

ŠMSM



1. Sutelkti reikalingi žmogiškieji ištekliai švietimo pagalbai teikti ir konsultuoti.



2. Patalpos pritaikytos pagal ugdytinių poreikius.



3. Įstaiga turi asmens sveikatos priežiūros paslaugų licenciją arba turi sutartį su licencijuota įstaiga.



4. Mokykla turi galimybę suteikti trumpalaikę apgyvendinimo paslaugą.



5. Turi patirties dalyvauti tarptautiniuose projektuose įtraukiojo ugdymo tematika.



6. Turi patirties teikti konsultavimo paslaugas.



7. Turi įvairių SUP turintiems vaikams tinkamų metodinių, techninės pagalbos ir specialiųjų mokymo priemonių.



8. Turi bendradarbiavimo su kitomis savivaldybės ar regiono mokyklomis ir įtraukties vystymo patirties.



9. Kuriamo centro steigėjas įsipareigojęs palaikyti centro vystymą ir paslaugų teikimą regionui.

Darbas mokykloje

ŠMSM

1.

Teigiamų mokyklos bendruomenės nuostatų dėl įtraukiojo ugdymo formavimas („mokinių įvairovė kaip vertybė“)

2.

Mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų komandinis darbas, glaudus bendradarbiavimas

3.

Ugdymas vyksta siekiant maksimalaus ugdymo programos įgyvendinimo bendraamžių grupėje

6.

Tėvų (globėjų) įtraukimas į ugdymo procesą, jų dalyvavimo sprendimų priėmimo užtikrinimas

5.

Ugdymo plano pritaikymas, individualaus ugdymo / pagalbos teikimo plano sudarymas

4.

Klasėje dirba ir mokinio padėjėjai, ir švietimo pagalbos specialistai

7.

Universalus dizaino principų taikymas ugdymo procese

8.

Aplinkos pritaikymas ir struktūravimas pagal mokinių poreikius

9.

Decentralizuotas aprūpinimas specialiosiomis mokymo(si) ir techninės pagalbos priemonėmis

Specialiosios mokyklos

ŠMSM



Specialiųjų mokyklų tikslas:

Ankstyvajame ugdyme suteikti reikiamas paslaugas, sustiprinti ir parengti toliau mokytis bendrojoje mokykloje bei teikti ugdymą didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymo poreikių turintiems mokiniams.



Specialiųjų mokyklų raida:



1. Labai dideli specialieji ugdymosi poreikiai;
2. Šalia ugdymo teikia socialines, sveikatos priežiūros ir kitas su ugdymu susijusias paslaugas.

1. > 60 mokinių;
2. Dideli ir labai dideli specialieji ugdymosi poreikiai;
3. Turi sveikatos ir socialinių paslaugų licencijas reikalingas atskirų specialistų veiklai.

1. < 60 mokinių;
2. Dideli ir labai dideli specialieji ugdymosi poreikiai

Reikalingi Švietimo įstatymo pakeitimai

ŠMSM

1.



Pedagoginės
psichologinės
pagalbos teikimo
modelio įteisinimas.

2.



Socialinės
pedagoginės
pagalbos paskirties
pakeitimas.

3.



Pedagoginį psichologinį
vertinimą atliekančių
įstaigų veiklos kokybės
vertinimo įteisinimas.

Pokyčių laiko ašis

ŠMSM



Universalus dizaino
gairių parengimas

2022 m. rugpjūčio mėn.

Švietimo įstatymo
pakeitimo projektai

2022 m. pateikimas rudens
sesijai

Švietimo pagalbos
finansavimo proporcijų
analizė ir nustatymas

2022 m. spalio mėn.

Įtraukiojo ugdymo
organizavimo modelio
parengimas

2022 m. gruodžio mėn.

Lietuvos įtraukties
švietime centro
steigimas

2022 m. gruodžio mėn

Atnaujinti pedagoginės
psichologinės pagalbos
teikimo tvarkų aprašai

2022/23 m. po ŠĮ pakeitimų

Atnaujintas Vaiko
gerovės komisijos
veiklos tvarko aprašas

2022/23 m. po ŠĮ pakeitimų

Kitų pažangos
priemonėje suplanuotų
veiklų įgyvendinimas

2023 m. ir toliau.

Regioninių centrų steigimas

ŠMSM

Diskusijos dėl
kriterijų regioniniams
centrams ir spec.
mokyklos

2022 m. birželio mėn.

Regioninio centro
veiklos gairių
parengimas

2022 m. vasara

Regioninių centrų
kūrimui reikalingų
teisės aktų
suderinimas

2022 m. vasara

Regioninių centrų
atranka

2022 m. rugsėjo mėn.

Regioninių centrų
steigimas

2023 m. sausio mėn.

Regioninių centrų
veiklos pradžia

2023 m. rugsėjo mėn.

Regioninių centrų
veiklos organizavimo,
specialistų
kompetencijų
tobulinimas

2023 m. rugsėjo mėn. ir toliau

Pedagoginio psichologinio vertinimo pokyčiai

ŠMSM

Keičiamas Mokinių, turinčių SUP, grupių nustatymo ir jų SUP skirstymo į lygius tvarkos aprašas

2022 m. lapkričio mėn.

Turimų vertinimo metodikų peržiūra

2022 m. liepa

Aprūpinimo metodikomis koordinavimo proceso sukūrimas

2023 m. kovas

Naujų vertinimo metodikų įsigijimas

2023 – 2027 m.

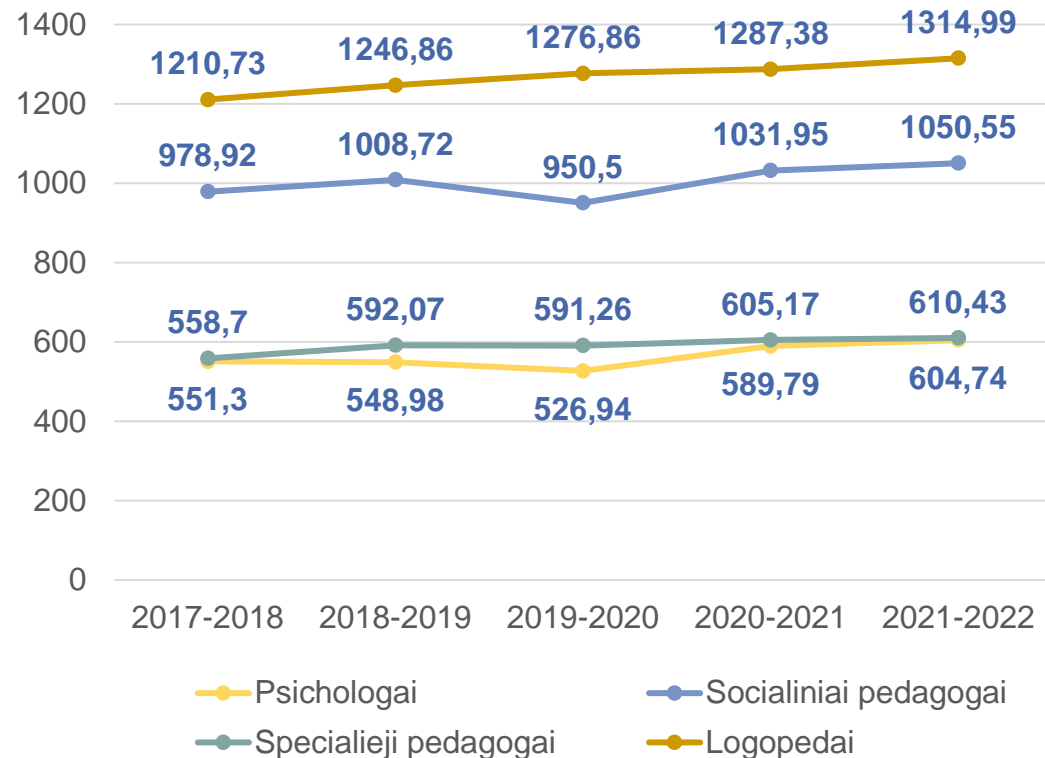
Specialistų apmokymas dirbti su naujomis metodikomis

2023 – 2027 m

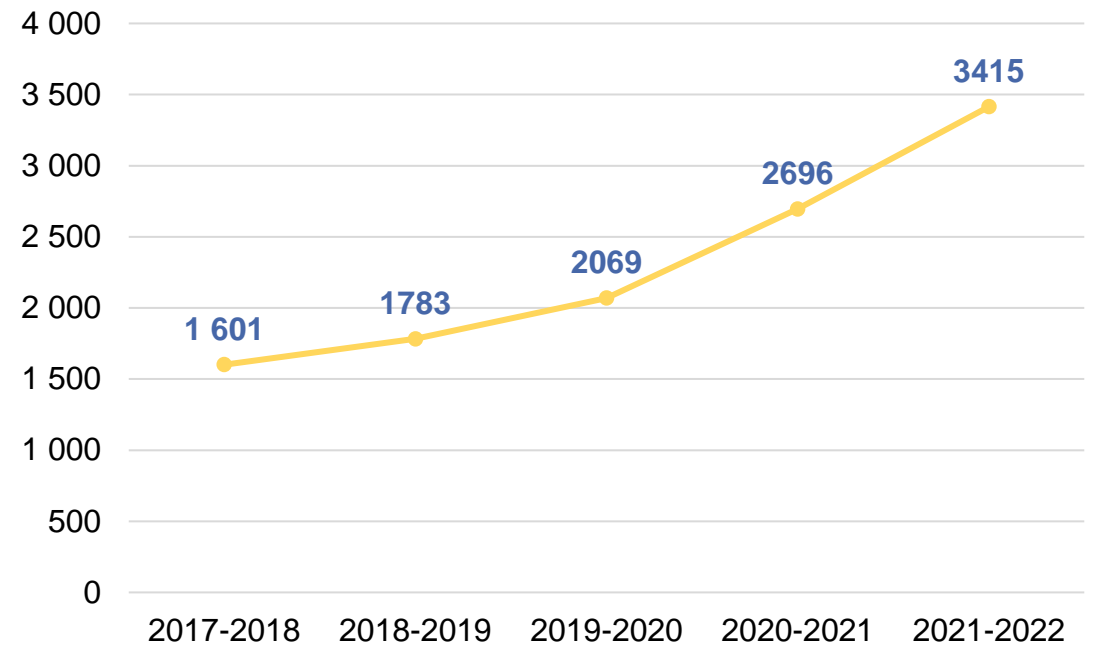
Švietimo pagalbos specialistų situacija

ŠMSM

Švietimo pagalbos specialistų etatų skaičius mokyklose

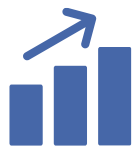


Mokytojo padėjėjų skaičius



Priemonės švietimo pagalbos specialistų skaičiaus didinimui

ŠMSM



Darbo sąlygų gerinimas

2021 m. rugsėjo mėnesį padidintas 20% atlyginimas, 2022 m. 12,5%. Planuojama 2023 ir 2024 m. didinti po 10,5%.



Kito dalyko/kitos specializacijos kompetencijų įgijimo finansavimas

2022 m. skirtas finansavimas 250 asmenų studijoms: 125 specialiųjų pedagogų, 85 logopedų, 20 tiflopedagogų ir 20 surdopedagogų specializacijai. 2023 ir 2024 m. bus finansuotos tokios paties skaičiaus asmenų studijas ir esant poreikiui didinamas vietų skaičių.



Stipendijos besirenkantiems studijas

Studentams, pasirinkusiems specialiosios pedagogikos, logopedijos, surdopedagogikos ar tiflopedagogikos studijų programas, bus skiriamos stipendijos (300 Eur; baigiamųjų kursų studentams su įsipareigojimu dirbti pagal įgytą kvalifikaciją - 500 Eur).



Papildomos lėšos švietimo pagalbos specialistams

2021 m. savivaldybėms buvo skirti papildomi 3,64 mln. EUR naujiems mokytojų padėjėjų etatų steigimui. Iki 19,37 EUR/mokiniui padidintos mokinio krepšelyje skiriamos lėšos švietimo pagalbai.

Mokyklos komandos kompetencijos stiprinimas įtraukties srityje

ŠMSM

● Kvalifikacijos kėlimo prioritetas

Įtrauktis yra vienas iš nacionalinių kvalifikacijos tobulinimo prioritetų.

Pedagogų rengimo centruose inicijuojamas nacionalinių kvalifikacijos tobulinimo programų rengimas, kad visi mokytojai būtų mokomi dirbti su įvairių poreikių vaikais.

Įtraukčiai skirtose pažangos priemonėje numatytos kvalifikacijos tobulinimo priemonės mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir kitų ugdymo procese dalyvaujančių asmenų komandinio darbo įgūdžiams tobulinti.

● Suplanuotas kompetencijų tobulinimas 2022 m.

Mokymai pedagoginiams darbuotojams apie autizmo spektro sutrikimų turinčių vaikų ugdymą ir pagalbos jiems teikimą (120 dalyvių, jau buvo mokymai 75 asmenims).

Mokymai pedagoginių psichologinių tarnybų logopedams apie dvikalbių (daugiakalbių) vaikų vertinimą (78 dalyviai).

Mokymai mokyklų ir PPT socialiniams pedagogams dirbti naujai parengta vaiko vertinimo anketa (500 dalyvių)

Tarptautiniai kvalifikacijos tobulinimo seminarai (4 vizitai, 44 dalyviai).



Dėkojame

Telefonas: +370 5 219 1190

El. paštas: info@smsm.lt

A. Volano g. 2,
LT-01124 Vilnius